

Tjej- och killverksamhet - risker och möjligheter

När ska man ha könsdelad verksamhet?
Hur strukturerar man bra tjej- och
killgruppsverksamhet?

Mia Hanström redogör för metodik bakom tjej- och killgruppsverksamhet och ni får några konkreta metodtips som är användbara i verksamheten.

1

Vad är en kill/tjejgrupp?

En sluten grupp på max 8 killar eller tjejer.
Man träffas regelbundet oftast 1 ggr/veckan.
Man har en överenskommelse/kontrakt som bland annat innehåller tystnadslöfte och närvaroplikt.
Samtalet är den grundläggande metoden (värderingsfria samtalet).
Det sociala får stor plats, men aktiviteter av olika slag ingår.
Man har mål för gruppen.
Temana för träffarna styrs av gruppens behov och önskemål.
Gruppen skall ha roligt tillsammans, är en stärkande fritidsaktivitet (inte terapi).

2

Generella mål

att utveckla och stärka sin självkänsla och sitt självförtroende,
att träna sig att göra aktiva val och självständiga ställningstaganden,
att träna och öka den kommunikativa förmågan,
att reflektera och problematisera normer och schablonbilder kring genus/kön,
att problematisera dagens könsmaktssystem och de konsekvenser de för med sig i form av t ex sexism och homofobi,
att träna sin sociala kompetens gällande såväl tjejer som killar,
att utveckla färdigheter i konflikthantering.

Killar

att få erfarenheter av en antisexistisk pojk/manlig gemenskap.

Tjejer

att få erfarenheter av systerskap och bli medveten om värdet av den.

3

Identitet

Vad ska jag bli?
Vad vill jag bli?
Vad kan jag bli?

Tonårstiden: Sökande och experimenterande av/med olika roller och "stilar".

4

Ungdomar möter motstridiga budskap

De bör kunna förena kärlek, familj, barn, utbildning och eget arbete.

De får veta att kvinnor och män är jämlika och har lika värde, samtidigt som de ser att det inte stämmer.

De får budskap att man kan bli och göra vad man vill (alla har samma möjligheter) men ser att möjligheterna för framtiden ändå är begränsade t ex pga kön, bakgrund, ekonomiska förutsättningar, etc.

Flickor får veta att de skall var frigjorda och bejaka sin kropp och sexualitet men samtidigt akta sig för "hora" stämpel.

Pojkar ska å ena sidan vara "macho", manliga, starka tuffa, samtidigt vara sig mjuka, empatiska och kunna diskutera känslor.

5

Risker och kvalitet

- ◆ "myspys"
- ◆ aktivitetsgrupp
- ◆ "pysgrupp"
- ◆ balans trygghet/gränsöverskridande
- ◆ stärkande av olikhet
- ◆ "uppfostringsgrupp"
- ◆ omedvetna/oreflekterande ledare

6

Könskontrakt/genuskontrakt

Gruppen män är överordnad gruppen kvinnor.

Två principer:

- ◆ Åtskiljandets princip; håll manligt och kvinnligt isär
- ◆ Värderandets princip; mannen är normen, det normala och allmängiltiga.

Yvonne Hirdman

7

Empowerment

- ◆ kraft, makt, styrka och inflytande
- ◆ stärka individens möjlighet att bli mer självständig, kunna formulera sina egna mål och ta makt över sitt eget liv

8

Det värderingsfria samtalet

Är ett förhållningsätt som är grunden för hela tjejgruppsverksamheten.

Det är OK att uttrycka vilken åsikt som helst, bara man är beredd att lyssna på de andras åsikter.

Grunden är:

Tilltron till varje människas förmåga att med kunskap och information välja det som är rätt för den.

9

En aktiv värdering är:

* ett medvetet val med hänsyn tagen till olika alternativ och konsekvenser,

* ett val vi är nöjda med och stolta över,

* ett val vi handlar efter och ofta upprepar.

10

Ledaren/ledarna:

✓ Är en samtalspartner med rätt att ha egna åsikter.

✓ Är inte en uppfostrare eller moraliserare som skall få någon på "rätta" tankar.

✓ Är ett stöd att få igång processer som hjälper deltagarna att analysera, klargöra och utveckla egna åsikter och handlingar.

Målet är att åsikter och handlingar skall vara grundade på aktiva värderingar och ställningstaganden.

11

Ledarna behöver

- ◆ ha ett normkritiskt perspektiv
- ◆ vara jämställdhets/genusmedvetna
- ◆ vara nyfikna och utvecklingsintresserade
- ◆ ha kunskap om att leda grupper
- ◆ få handledning
- ◆ ha lekar och metoder i "bakfickan!"

12

För varje flicka som är trött på att vara vek när hon är stark,
finns en pojke som är trött på att visa sig stark när han känner sig liten och sårbar.

För varje flicka som är trött på att känna sig osynliggjord och dum, finns en
pojke som är tyngd av att alltid förväntas veta och kunna allt.

För varje flicka som är trött på att känna sig som ett sexobjekt, finns en pojke
som är orolig för sin potens.

För varje flicka som går in i ett lågbetalt arbete, finns förväntningarna på en
pojke att bära det ekonomiska ansvaret för en annan människa.

För varje flicka som tar ett steg mot sin egen frihet, finns en pojke som får det
lite lättare att finna vägen till sin frihet.

Mia Hanström med inspiration från N R Smith

13

Mia Hanström

Konsult i ungdoms- och jämställdhetsarbete

mia.hanstrom@kumlinge.com

14

Boktips

- Fritidsmetodik för tjejverksamhet
- Metodikbok för killverksamhet
www.bjornen.se
- Pärlkrokodiler om pojkeverksamhet på fritidsgård
- Jämställdhet i praktiken!? Kön spelar roll
handbok för att möta och utveckla jämställdhet i organisationen
www.fritidsforum.se

15